

TREFFPUNKT   МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ
DIALOG : ДІАЛОГ

В рамках програми «Місце зустрічі – Діалог» [МГО «МФ «Взаєморозуміння і толерантність»](#) виступає з 1-го липня 2009р. координатором проекту «Іванківська студія документального театру», що реалізується в смт. Іванків Київської області при Центрі мистецтв за кошти [фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє», Німеччина](#), отримані через [ВБО «Турбота про літніх в Україні»](#)

Мета проекту: Надання можливості людям похилого віку приймати активну участь у культурно-просвітницькому житті селища Іванків шляхом залучення їх до створення студії документального театру на базі відділення театрального мистецтва Іванківського початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу.

Задачі: Спільний пошук колишніми жертвами нацизму і учасниками театральної студії матеріалу для сценаріїв свят і вистав. Маються на увазі цікаві долі колишніх жертв тоталітарних режимів, які можуть стати прототипами для театральних постановок, а також вірші, пісні, розповіді колишніх примусових працівників, в'язнів фашистських та сталінських таборів, які були створені у неволі або під її впливом і просто творчі доробки літніх людей і молоді на різну тематику, народна творчість. Постановка концертних програм та театральних вистав з використанням творів і за безпосередньої участі, поряд з молоддю, жертв нацистського та сталінського тоталітарних режимів. При цьому роль літніх людей буде підкреслено важливою для достовірного відображення історичних подій.

Заходи: Концерти, вистави до визначних дат, державних та релігійних свят, яким передуватимуть репетиції, на яких літні і молоді люди разом визначатимуть репертуар, разом вивчатимуть пісенні твори, вірші, сценарії, обговорюватимуть між собою та з художнім керівником деталі дійства.

Очікувані результати: Розвиток діалогу між молоддю та людьми похилого віку шляхом спільної творчої діяльності. Ліквідація ізоляції літніх людей, а паралельно заохочення молоді до змістовного проведення дозвілля. Донесення до широкої громадськості через мистецтво правди про історичне минуле. Збереження та передача від старшого до молодшого покоління народних звичаїв та традицій, усної української народної творчості.

Хід реалізації проекту: Оскільки початок дії проекту співпав з літніми канікулами, що унеможливило регулярні зустрічі всіх учасників проекту, керівники проекту попросили дітей за час канікул вивчити історію власних родин з метою в'язати, чи були серед їхніх бабусь і дідусів колишні примусові працівники, в'язні концтаборів, солдати і офіцери Червоної армії, доля яких могла би лягти в основу запланованої в проекті вистави. Не секрет, що тема примусової праці, окупації тощо недостатньо висвітлюється у підручниках. З метою ліквідації цієї прогалини і заглиблення учасників в тему проекту, були організовані зустрічі з колишніми примусовими працівниками, а також похід у місцевий краєзнавчий музей, в якому є постійна експозиція, що відображає період окупації Іванкова та містить велику кількість архівних документів про вивезення молоді на примусові роботи у Німеччину та про життя цивільного населення в умовах окупації. Жовтень місяць Іванківська студія документального театру провела у напружених репетиціях. Ми натхненно готували концерт до Дня визволення Іванкова 11 листопада. В муках творчості підбирали репертуар, костюми....Але втрутилась вища сила і через оголошений карантин довелось перенести концерт на 8-грудня. Всі зусилля учасників були винагороджені оплесками вдячних глядачів. Зал школи мистецтв на 132 місця був щерть заповнений ветеранами ВВВ, колишніми остарбайтерами, дітьми війни та молоддю. Учні поклали квіти до пам'ятника визволителям Іванівського району. Прикрасою концерту став виступ народного колективу «Криничана». Зворушила глядачів і пісня «Пам'ять» на слова Нелі Григорович у виконанні Світлани Булавенко. Пісня присвячена пам'яті розстріляним у вересні 1941р. євреям Іванкова. Концерт завершився діалогом за чашкою чаю між представниками різних поколінь іванківців і гостей заходу. Активними були ми і в традиційно багатому на свята січні 2010р. Хотілось би відзначити виступ учасників проекту 14-го січня з ляльковим вертепом у дитячому садочку №2 с. Іванків. Вдячнішої за малят публіки годі шукати. Малюки реагували оплесками і вигуками чи не на кожну репліку, почуту з імпровізованої сцени. На жаль, через скуті льодом і снігом дороги, ми не змогли потрапити у інші, заплановані для виступу дитячі заклади. На Водохреща, 18-го січня, ми завітали з Різдвяним концертом у будинок інвалідів у с. Прибірськ, біля Іванкова. У будинку осінь свого життя зустрічають 25 мешканців. Насолодитись нашим концертом за станом здоров'я змогли лише 15 людей, проте нас дуже тепло приймали і напоїли після концерту чаєм та пригостили білим хлібом з

варенням. В той самий день з колядками завітали ми до деяких колишніх оstarбайтерів. Старші люди раділи подарованій дітьми увазі, а діти – цукеркам отриманим за гарні колядки.

4-го березня учасники Іванківської студії документального театру були задіяні у святковому концерті з нагоди відзначення Міжнародного дня жінки, проте всі думки спрямовані на постановку вистави «Уламки долі» про вивіз іванківської молоді на примусові роботи до нацистської Німеччини. Для того, щоб юні актори могли зануритись у тодішню атмосферу і подумки пережити те, що відбувалось з їхніми однолітками у 1942 році, 14-го березня була організована зустріч з колишнім оstarбайтером – Токаревським Володимиром Івановичем, який детально розповів про умови вивозу і праці у Німеччині.

На репетиціях юні актори вчать під керівництвом нашого 19-річного режисера Ольги Матюшок правильно рухатись, вимовляти слова, відчувати партнера по сцені.

У березні ми підшукували і виготовляли реквізит, сценічні костюми для вистави і проводили репетиції.

З квітневих заходів в першу чергу хотілось би відзначити наш захід під назвою «Великдень», проведений для малят з трьох садочків с. м. т. Іванків 14-го квітня. Приблизно 130 маленьких глядачів та їх вихователі почули багато пізнавального про історію та традиції, пов'язані з цим великим святом, змогли погратися в ігри з писанками.

На завершення молодша група Іванківської студії показала гостям школи мистецтв лялькову виставу «Червона шапочка». У холі школи мистецтв та у глядацькому залі були виставлені художні роботи, виконані дітьми на тему «Великдень».

Ой писанко косичкова,

Яка ти барвиста,

Як пісенька колискова.

Ласкава і чиста.

Тут узори, й тут узори,

А між них високі гори...

Сяє зірка із небес

Возвіща: Христос Воскрес!

У камерній обстановці пройшов 26-го квітня вечір пам'яті трагедії на ЧАЕС. Ліквідатори аварії на ЧАЕС поділилися спогадами про перші дні трагедії, а діти у свою чергу разом з художником Володимиром Платоновичем Скопищем представили виставку картин на тему «Чорнобиль». Музичний супровід грою на фортепіано забезпечила вчитель школи мистецтв – Оксана Грибан, виконуючи власні твори та твори Шопена, Баха, Бетховена. Творчий колектив «Криничанка» виконав декілька пісень, присвячених цій трагедії, а діти декламували вірші. Невигойною раною залишається Чорнобильська трагедія у серцях мешканців Іванкова. Незважаючи на те, що селище відноситься до 30 –ти кілометрової Чорнобильської зони і на те, що 98% населення має хвороби, викликані наслідками аварії на атомній станції, люди продовжують з оптимізмом дивитись у майбутнє, працюють, займаються творчістю і т.д.

Ліна Костенко

Страшний калейдоскоп:

В цю мить десь хтось загинув.

В цю мить. В цю саму мить.

У кожна із хвилин.

Розбився корабель. Горять Галапогоси

І сходить над Дніпром гірка зоря – полин.

Десь вибух. Десь вулкан. Руйновище.

Загибав.

Хтось цілиться. Хтось впав.

Хтось просить:

«Не стріляй!»

Не знає вже казок Шехерезада

Над Рейном не співає Лорелай.

Летить комета. Бавиться дитя.

Цвітуть обличчя, острахом не стерті.

Благословенна кожна мить життя

На цих всесвітніх косовицях смерті!

Не припинялися у квітні також репетиції вистави «Уламки» про вивіз молоді на примусові роботи до Німеччини .

7-го травня відбулась головна подія нашого проекту – прем'єра вистави «Уламки» про вивіз молоді с. м. т. Іванків на примусові роботи у Німеччину. Цій події передували збір матеріалів, численні репетиції. Не всі учасники, які з самого початку зголосилися приймати участь у виставі, дійшли до фіналу. Звичайно, не просто було у неділю чи після шкільних занять виділяти час для репетицій, якщо до всього треба було робити уроки, відвідувати гуртки і допомагати по дому. Проте ті, хто залишився, разом з викладачами відчували радість від спільної творчості з викладачами і разом переживали через маленькі невдачі.

На нашу прем'єру з Іванкова і району прийшли крім представників районного відділу культури і адміністрації приблизно 300 школярів і вчителів, а також родичів, друзів і

знайомих учасників проекту. На жаль сталося так, що день показу нашої вистави співпав з заходом до 65-ї річниці закінчення Великої Вітчизняної війни, який відбувався за участю президента країни у Державному музеї-заповіднику «Битва за Київ у 1943 році», а тому ветерани, люди, які пережили окупацію та інші жертви нацизму були централізовано вивезені у Нові Петрівці і не мали змоги побачити нашу виставу.

Сторінка примусової праці недостатньо висвітлена у шкільних підручниках, тому, щоб якось налаштувати юних глядачів на виставу і проінформувати, хто такі були їхні земляки-остарбайтери, ми підготували невелику виставку, з якою міг ознайомитись кожен, хто прийшов на виставу. Виставка містила загальну інформацію, фотографії та вірші остарбайтерів.

Стукіт коліс...

Вагон і темрява байдужа.

Далеко завіз

Від дому рідного

Потяг потужний.

Куди і навіщо?

Господь, чи ти чуєш молитви?

Чому не припиниш

Страждання і муки

В вагонах набитих.

Вже краще умерти,

Ніж: їхати й знати -

В ворожу країну,

Фашистську неволю,

В "раю " нас везуть працювати .

Чи побачу

Веселку над ставом,

І вишень вбрання білосніжне,

Почую ласкаве "Добраніч, дитино",

Від рідної неньки, ніжної.

Приїхала в Німеччину,

Живу сиротою.

Не раз, не два у бараку

Вмиваюсь сльозою.

14 травня 2010 року в РБК відбувся концерт дитячої школи мистецтв, присвячений 65-річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Учні та викладачі привітали ветеранів нашого селища, запрошених на концерт, з великою Перемогою.

22 червня, в день скорботи і вшанування пам'яті жертв війни України, відбулися мітинг за участю ветеранів, гостей, мешканців Іванкова та покладання квітів до Братської могили. Відбулася зустріч – спілкування з ветеранами, остарбайтерами та пенсіонерами, літніми людьми, мешканцями Іванкова.

□

Так було! □

Нас грузили, як скотину,

В товарні вагони.

Ще й тепер кров в жилах стигне,

Чую страшні стогони.

Залишаю рідний край,

Бачу в крові хата,

Українонько, прощай!

Прощай, мамо, тату!

Прощай, село моє миле!

Хата білолиця,

Те дитинство нещасливе

І в садку криниця.

Так було. Так було!

Щоб про це всі люди знали:

Як німецькі окупанти

Людей в рабство гнали.

Світи місяць над зорями

Світи місяць над зорями,

Закували нас в кайдани.

Нам кайдани розкувати,

Україні волю дати!

Дати волю, дати волю і свободу

Українському народу!

Встань, Тарасе, пробудися!

На свій нарід подивися.

Як той нарід тут бідує,

Все по тюрмам голодує.

По в 'язницях вдень, і вночі

Виплакали карі очі.

По в 'язницях сталені ґрати,

Краще було б їх не знати,

Встань Хмельницький, Встань Богдане!

Повставайте всі гетьмани!

Встаньте, сталені січовики,

Беріть шаблі сталені,

Беріть шаблі та й рубайте,

Україні волю дайте!

[Фоторепортаж про проект](#)